

Oslo, den 16. oktober 2018

Til
Næringskomiteen v/Geir Pollestad

Oppdatering av nasjonal jordvernstrategi

I forbindelse med Regjeringens arbeide med oppdateringen av nasjonal jordvernstrategi, ble blant annet KS, jordbruksorganisasjonene og jordvernorganisasjonene invitert til å komme med innspill. Nå foreligger denne oppdateringen som vedlegg 1 til Prop. 1 S (2018-2019) fra LMD. På vegne av jordvernorganisasjonene, kommenterer vi her en del av de etter vår mening viktigste elementene i en slik strategi, i hovedsak basert på de innspill vi gav i april i 2018.

Utviklingen når det gjelder omdisponering av dyrka mark, ser nå heldigvis ut til å fortsette en langsiktig nedadgående tendens. Dette skyldes nok for en stor del de pålegg Stortinget har gitt Regjeringen. Det er allikevel grunnlag for å problematisere rundt tallene, da en generell nedgang i økonomien grunnet oljeprisutviklingen har gitt et noe lavere utbyggingspress de aller siste år. Samtidig trues matjorda av den store satsningen på utbygging av infrastruktur, og det gir også en annen utfordring i forhold til tallgrunnlaget på kort sikt. Som regjeringen selv kommenterte i forbindelse med fremleggelsen av de foreløpige Kostra tallene våren 2018, er det trolig en underrapportering av samferdselsprosjekter, som kan komme til å påvirke tallene på et senere tidspunkt, når alle omdisponeringsvedtakene for trasevalg, deponier og riggområder er gjort.

Når det gjelder omdisponering av dyrkbart areal, er utviklingen relativt sett mindre positiv, da gjennomsnittet for perioden 2015 – 2017 ligger ca. 30 % over perioden 2012 – 2014. Regjeringen gjør et stort poeng av at nydyrkingen er stor, mens potensialet for fremtidig nydyrking stadig reduseres kraftig.

Et av de viktigste innspillene vi kom med, var å ytterligere redusere arealet for omdisponering innen 2024, altså en halvering av dagens mål. På samme dag som presentasjonen av det norske statsbudsjettet ble gjort, la FNs klimapanel fram en ny rapport. Den viser en raskere utvikling av de skadelige konsekvensene av global oppvarming, som blant annet framtidige matforsyningskriser grunnet areal- og vannmangel.

På samme måte som FNs klimapanel nå ser et behov for en raskere utfasing av fossile kilder til energi og industriproduksjon enn bare for få år siden, trenger vi en skjerping av jordvernmålet nå. Det grønne skiftet og en økende betydning av å produsere mer biomasse, som basis for mat, industriproduksjon og energi, tilsier at vi allerede i dag må sette inn kraftigere tiltak for å redusere nedbygging av dyrka og dyrkbar mark med umiddelbar virkning.

I tillegg, og som verktøy for å få til denne reduksjonen, mener jordvernorganisasjonene at følgende tiltak må til:

- Styrking av vernebestemmelsene i jordloven i forhold til omdisponering av dyrka mark etter plan- og bygningsloven
- Bedre regional planlegging, utarbeidelse av kommunale og regionalt jordvernmål
- Arealbudsjett og –regnskap over dyrka mark, administrert av fylkesmannen
- Skjerping av fylkesmannens og fylkeskommunens mulighet for innsigelse mot planer om nedbygging av dyrka og dyrkbar jord
- Forbud mot opsjonsavtaler knyttet til dyrka og dyrkbar mark

- Skjerping av krav til større hensyn til jordvernet i forbindelse med bygging av infrastruktur, også knyttet til midlertidige deponier og riggområder
- Krav til nydyrking og planmessig flytting av mold/matjord i forbindelse med omdisponering
- Forbud mot bygging av parkering, boliger og næringsbygg på dyrka eller dyrkbar mark
- Innskerping når det gjelder bruk av dyrka mark til bygninger, veier og permanente oppstillingsplasser innen landbruket.
- Utredning av innføring av regionale jordvernfond

Selv om en ser en gradvis bevegelse i Regjeringens tilnærming til å imøtekomme Stortingets krav og presiseringer når det gjelder jordvernstrategien, går det etter jordvernorganisasjonens oppfatning for tregt i forhold til at det burde ligge en 0-visjon til grunn for jordvernet. Den globale situasjonen tilsier at jordvern må inn som en viktig del av vår nasjonale sikkerhetspolitikk.

Som jordvernorganisasjoner, setter vi vår lit til at næringskomiteen og Stortinget sørger for en enda klarere innskerping i den endelige behandlingen av den oppdaterte jordvernstrategien.

Vennlig hilsen

Olaf Gjedrem (sign, elektronisk godkjent)
Jordvernforeningen i Rogaland
Mobil: 930 63 697

Dag N. Kristoffersen (sign, elektronisk godkjent)
Jordvern Vestfold
Mobil: 41339111

Øyvind Kjølberg (sign, elektronisk godkjent)
Jordvern Oslo og Akershus
Tlf: 90919260

på vegne av alle de regionale jordvernforeningene og -alliansene i Norge:

Lars Opsal jr (sign)
Jordvernalliansen i Hedmark

Torstein Ruben Kaasa (sign)
Jordvernforeningen i Telemark

Per Olav Krekling (sign)
Buskerud Jordvernallianse

Kolbjørn Gaustad (sign)
Jordvern Møre og Romsdal

Ståle Sakseide (sign)
Jordvernforeninga i Bømlo

Eli Birgitte Singstad (sign)
Jordvernalliansen i Trøndelag

Anne Marit Benjaminsen (sign)
Jordvern Nordland